

ÖT RÖVID SZÖVEG

A PRÓBA

próbaképpen rákattintott az egyik internetes irodalmi kvízre: nem árt tudnom, tartom-e még a régi formám, mormogta magában. gyorsan haladt a kérdésekkel – némelyik nemhogy könnyűnek, szinte primitívnek tűnt –, általában egy-egy közismert idézet szerzőjét kellett megjelölni három lehetőség közül. (volt egy beugratós-szerű kérdés is: itt egy szerzőt adtak meg, és három idézet közül kellett kiválasztani a szerzőhöz illőt.) nem az én klassziszomhoz mérhető ez a rejtvény, méltatlankodott a nyolcadik kérdésnél. látzólag ment minden, mint a karikacsapás. a tizedik feladvány megválaszolása után automatikusan kiadta a gép a találati arányt: tíz kérdésből két helyes válasz, nem léphet tovább. nem tudta mire vélni ezt az eredményt. megpróbálta még egyszer előhívni a kérdéssort, de a kvíz-honlap irodalmi szekciója nem válaszolt, csak matematikai feladatsorokat kínált megoldásra. a könyvespolchoz lépett és megpróbálta felidézni a szövegeket és az azokhoz tartozó válaszlehetőségeket, de csak kettőre emlékezett biztosan, ez a kettő meg valószínűleg a helyesen megválaszolt feladvány volt. de mi lehet a többi nyolccal? lehet, hogy mégiscsak ők tudják rosszul a válaszokat, töprengett. vagy a jó válaszok rossznak minősítése is egy kvíz, és ezzel is próba elé állítanak. bekerültem a spirálba és innen már nincs kiszállás. visszaült a géphez, keresett valamilyen kontaktusfelvételi, vagy reklamálsági lehetőséget, de nem talált semmilyen – nagyon utálta, mindig kerülte a szót, de most nem finnyáskodott – elérhetőséget. csodálkoznak aztán, hogy mindenki pornót néz. a gépet nem kapcsolta ki. elhagyta a lakását, és elutazott egy másik, távoli, ismeretlen városba. amikor napokig tartó céltalan kóborlás után lerongyolódva, piszkosan meghúzódott a vasútállomás várótermében, a köré gyűlt hivatalos emberek (ügyeletes vasúti tiszt, takarítónő, polgárőr, rendőr szakaszvezető) hiszterikus kérdéseire nem volt hajlandó válaszolni. a közegek kíváncsiságát csillapítandó egy régen lejárt, többször érvénytelenített peronjegyet mutatott fel csillogó szemekkel.

KÉT-HÁROMCSILLAGOS SZÁLLODÁK

mr. laktóz meglehetősen sokat utazott – azzal áltatta magát, hogy erre a túlélés szempontjából halaszthatatlan szükség van –, s utazásai során fogadóknak, panzióknak, két-háromcsillagos szállodákban szállt meg. minden alkalommal lefényképezte az ágy fölött lógó képet, illetve ha az ágy fölött nem volt kép, akkor a helyét: lefényképezte a falat. nem szabad megfeledkeznünk a dolgok dokumentálásáról sohasem. hova jutna különben a világ, szertefoszlának a dolgok, mondogatta magában. a negyven év során meglehetősen nagy kép-, illetve fal-kép kollekción gyűlt össze, amelyet néhanapján megpróbált rendszerezni: a két nagy csoport eleve adott volt, a dekorált és a csupasz falaké, míg a csupaszok között volt két alosztály: a festett és a tapétás fal, illetve a festettnél két további al-al: a sima (egyszínű) és a mintás. viszont a dekoráltakkal kapcsolatban nem sokra jutott. a poszterek, a nyomatok, a reprodukciók, a sokszorosított grafikák, a valódi festmények – és amit különösen gyűlölt: a falra domborműként szegezett molyfészek szárazvirág-csokrok – révén iszonyatos kavalkád tárult elé. kacérkodott egy kiállítás (művészetszociológiai indíttatású tárlat) megrendezésének, vagy egy könyv kiadásának ötletével, de aztán mindig elhessegette a gondolatot. az ötlet elvetését azzal a felvételével indokolta, amelyen volt is kép, meg nem is: az ágy fölötti falon pontosan kirajzolódott egy kép kosz-lenyomata, de maga a kép már nem volt sehol. amikor egy hasonlóan piszkos, teljesen lepusztult, városszéli kétszillagos szállodában vett ki szobát (jellemző módon a portaszolgálat is akadozott, a kulcsot csak nagy nehézségek árán sikerült megszereznie egy korántsem portásnak kinéző alaktól) jóformán körül sem nézett szálláshelyén. csomagjából egy régen használt, éles pengéjű, nagy kést húzott elő, és lefektette szobája küszöbe elé. bezárkózott, lekapcsolta a világítást és várakozott.

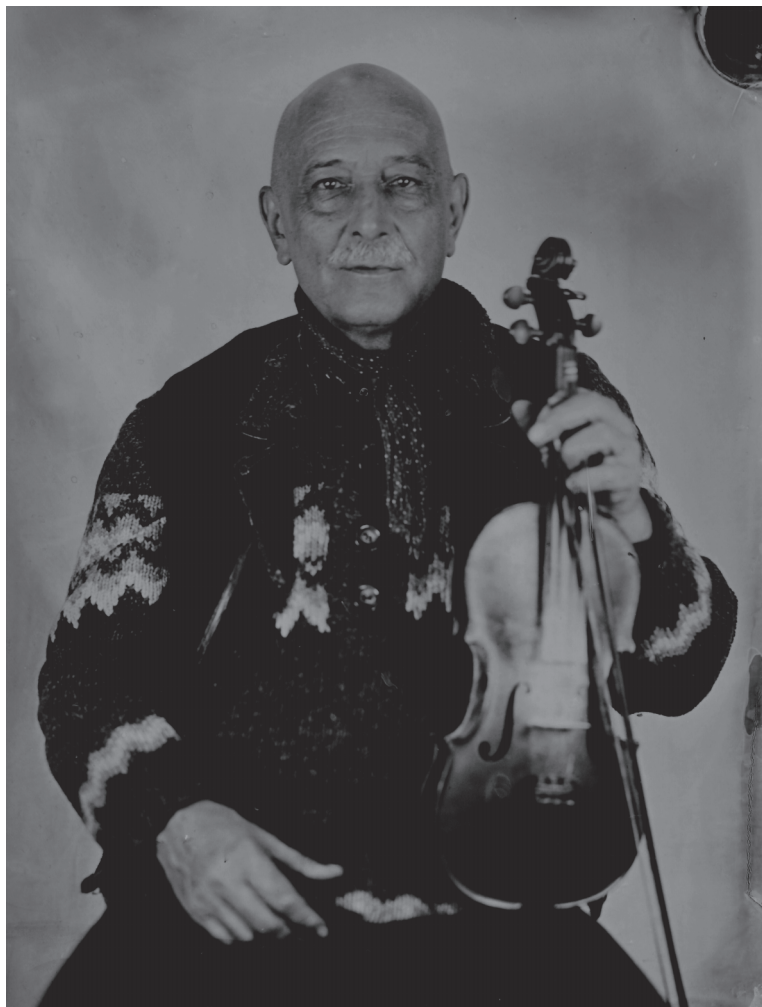
végre sikerült megszereznie – nem volt olcsó multság – a második kiadást. mindent elrendezett maga körül – kulcsra zárta az ajtót, kikapcsolta a telefont – és olvasni kezdett. a tizenötödik oldalon megütközve szembesült azzal, hogy az egyik gondolatjel helyett kötőjel szerepel: a kis vízszintes vonal rendhagyó rövidegével megtörte a szöveg ritmusát. máris szertefoszlottak a könyv által közvetített üzenetekbe vetett illúziói, a hiba kikököntette álomvilágából. azonnal döntött, megbosszulja a merényletet. mivel őt megkárosították, elégtételt, kártérítést fog követelni. kidolgozta a haditervet. elhatározta, hogy visszamegy a boltba, és visszakéri a könyv árának negyven százalékát. ha nem adják, ha hajthatatlanok, akkor a következő lépésben a slendrián kiadónál reklamál. persze azok sem fognak érdemben foglalkozni egy ilyen, számukra piszlicsáré üggyel, ezért bírósági szintre tereli a dolgot. ceruzát fogott, és már fogalmazgatta is a feljelentést, precedens jelentőségű ítélet meghozatalában bízva. később azon tűnődött, hogy miért van arany bevonat a márkásabb ceruzák faragatlan végén? arra a következtetésre jutott, hogy azért, mert a faragó oda nem jut el soha – mert ha eljutna, akkor már nem lenne ceruza a ceruza, viszont egy másik esetben, a gordiuszi csomó átvágása-metódust alkalmazva (ez egyébként az egyik kedvence volt) ugyan kinek jutna eszébe két végén hegyezni egy ceruzát? – és így megmaradhat ideig-óráig egy bizonyos állandó, tompa ragyogás. némi dekadencia azért csak-csak nélkülözhetetlen ebben a szemét világban, fogalmazta meg végkövetkeztetését. gyorsan munkához látott: csiszolópapírral sűrűn összekaristolta szobája ablakának üvegét, hogy befelé a fény azért áthatolhasson, de a külvilágba bentről ne nyíljon konkrét kilátás.

az egy dolog – már harmadszor hallotta az autórádióban a nyelvi fordulatot aznap reggel. ködös, őszi reggel volt, mint általában, most is céltalanul furikázott a csúcsgalomban. az elnéző mosoly a szája sarkában azt jelezte, hogy körülötte mindenki megszállottan igyekezett valahova, ő meg ráérősen kanyargott csak erre-arra. azzal szórakozott, hogy teljesen váratlanul bizonyos helyeken megállt, és várta, hogy történjen valami. előbb-utóbb mindig kibontakozott valamilyen esemény ott, ahol valószínűleg semmi sem történt volna, ha nem áll meg. kijött egy sánta ember az egyik házból és söprögetni kezdte a járdát. a gyermekével siető nő nem vette észre, hogy a gyermek elveszti az egyik kesztyűjét. egy önkínzó, kissé elhízott kocogó megállt, gimnasztikai gyakorlatokat végzett, majd köpött egyet és továbbállt. két kurva a szája sarkában cigarettával kifordulva a sarkon most húzott hazafelé az éjszakai műszakból. mindig elcsodálkozott azon, hogy ezek milyen egyszerű és különös történések, és hogy ez a két ellentétes ügy hogyan lehet jelen egyszerre, ugyanabban a dologban. külső szemlélő volt, a kocsija széles lőrésekkel kiképzett pajzsa kitűnő megfigyelési lehetőségeket teremtett, ezen a reggelen azonban a rádióban hallottak olyannyira felbosszantották, hogy a külvároson túlra autózott, és egy néptelen, üres térségen megállva várt valamilyen történésre. ezúttal azonban nem történt semmi. végtelenül megnyugtatta a mozdulatlanság és az eseménytelenség, észre sem vette, hogy eltelt egy nap. beesteledett, kicsit lehűlt a levegő is, ezért rá akarta kapcsolni a gyújtást, hogy beinduljon a fűtés, de a kocsik csak kerregett. elővette a csomagtartóból a váratlan helyzetekre tartogatott benzines flakont, akkurátusan lelocsolta a kocsit és meggyújtotta: az égő gyufaszálat pontosan olyan ívben igyekezett az autó hátsó ülésére dobni, ahogy azt a jobb gengszterfilmekben látta.

70 A TANSZÉKVEZETŐ

az egyetemi tanszékvezető azzal bízta meg az óraadó tanárt, hogy az esztétika szakos hallgatóknak vezessen szemináriumot külső, változó helyszíneken: az órákat művészeti intézményekben, művészeti szakemberek körében tartván vezesse be tanítványait a művészet általában rejtve maradó, hátsó szféráiba. az óraadó tanár elkészítette a féléves tantervet, operaházi balett-cipészetbe, zeneakadémiai kottatárba, múcsarnoki képkeretező műhelybe, színházi öltözőbe, mozigépházba, múzeumi pinceraktárba tervezvén a foglalkozásokat. a rendhagyó kezdeményezés nem aratott túlságosan nagy sikert a hallgatók körében, az első, a balett-cipészetben tett – a vászondarabok, a fakockák és az enyv rejtelmeit feltáró –, élményszerűnek és sikeresnek bizonyulva aligha nevezhető látogatás után a második foglalkozásra már egyetlen hallgató sem jött el: az óraadó tanár egyedül állodogált az öreg kottatárossal a mennyezetig érő állványokkal beépített, dohszagú teremben. (persze arra eddig még ő sem gondolt soha, hogy milyen nagy kotta-paksamétákra van szükség egy-egy szimfonikus mű megszólaltatásához.) érezte az óraadó tanár, hogy változtatnia kell, különben kudarcra ítéltetik a kurzus, és így az óradíjai is alaposan megcsappannak. ezért hirtelen elhatározással harmadik foglalkozás gyanánt a területileg illetékes hullaházba hirdetett meg a tantervtől eltérő, rendkívüli foglalkozást csütörtök délutánra: értesülései alapján a képzőművészeti akadémia művésznövendékei ekkor tartották a boncolással összekapcsolt anatómiai órájukat, így az esztétikai szakosok jelenléte nem nagyon zavarta meg a boncmesteri munkát (és ezzel az egyetemek közötti együttműködés igényét is teljesítettnek minősíthette). a területi hullaházban a hallgatói csoport jövőendő esztéta-tagjai váratlanul hiánytalanul mind megjelentek, és hihetetlenül aktívak voltak, kihúzogatták a mélyhűtő-szekrény tepsi-fiókjait, tüzetesen szemrevételezték a nagylábujjakra kötözött cédulákat, amelyek egy-egy hulla legfontosabb személyes adatait, és a beállt halál okának megjelölését hordozták, és a belső szervek működését tudakolva egy-egy kérdést is feltettek a boncmesternek, aki válaszait mindig azzal zárta, hogy mindig mindent rendesen vissza kell tenni a helyére. az egyik viccesebb kedvű hallgató még a soron következő, boncolásra váró hulla helyére is befeküdt az egyik fiókba, így amikor a boncasztalra helyezték és váratlanul felült, volt nagy derűtség az akadémisták körében, viszont a boncmester és a segédje egyáltalán nem nevetett. a rendhagyó szemináriumi foglalkozás után az óraadó tanár betért törzshelyére, ahol az elmaradt órák

után is mindig oly hosszan elüldögélt a pultnál, de most gyorsan felhajtotta italát, és inkább lement a folyópartra, oda, ahol általában hajléktalanok tanúztak – most itt néptelen volt minden – a folyó menti melegvízű forrásra telepedett, közeli fürdő langyos vizének kifolyásánál.

Új Forrás 2016/2 – Wehner Tibor: Öt rövid szöveg